

Mánudagurinn 23. mars 1998 kl. 12:15

109. fundur samkeppnisráðs

Ákvörðun nr. 11/1998

**Kvörtun yfir meintri mismunun
á innheimtu skemmtana- og virðisaukaskatts**

I.

Upphaflegt erindi

1.

Samkeppnisstofnun barst erindi, dags. 8. október 1997, frá Sigurði I. Halldórssyni, hdl., fyrir hönd Jörundar Guðmundssonar umboðsmanns Tívolí U.K. og sirkus Arena hér á landi. Hann biður um álit samkeppnisyfivalda á efni „*Yfirlýsingar um fjármál Listahátíðar í Reykjavík 1996*“, útgefinni 7. júní 1996 af fjármálaráðherra, menntamálaráðherra og borgarstjóranum í Reykjavík. Í 2. grein þessarar yfirlýsingar stendur: „*Aðilar þessarar yfirlýsingar munu greiða öll opinber gjöld og skatta sem lögð verða á Listahátíð 1996, Reykjavíkurborg greiðir þau gjöld sem renna í borgarsjóð, en ráðuneytin greiða þau gjöld og skatta sem renna í ríkissjóð eða til stofnana á vegum ríkisins.*“

Kvartandi hefur ritað fjármála- og menntamálaráðuneytum bréf og farið fram á upplýsingar um greiðslu hliðstæðra aðila á skemmtana- og virðisaukaskatti til ríkissjóðs. Ástæður þessara fyrirspurna voru þær að haustið 1994 var hér á landi kínverskur sirkus og sumarið 1996 var á vegum Listahátíðar í Reykjavík starfræktur belgískur sirkus, Ronaldo. Kvartandi taldi ástæðu til þess að ætla að skemmtana- og virðisaukaskattur hafi ekki verið greiddur af starfsemi þeirra.

Ennfremur segir:

„Hluti þeirrar starfsemi, sem var á vegum Listahátíðar í Reykjavík 1996 var í beinni samkeppni við rekstur umbj.m. og er þar átt við sirkus Ronaldo, sem kom frá Belgíu hingað til lands á vegum Listahátíðar 1996.

Undirritaður fær ekki annað ráðið af yfirlýsingunni frá 7. júní 1996 en að þar sé um að ræða grófa mismunun á aðstöðu og skilyrðum til rekstrar hliðstæðrar starfsemi. Umbj.m. þarf að innheimta 20,0% skemmtanaskatt og 24,5% virðisaukaskatt af sinni starfsemi á meðan sirkus Ronaldo er undanþeginn allri skattskyldu.

Með vísan til meginreglna 1. og 5. gr. samkeppnislaga nr. 8/1993 er þess óskað að Samkeppnisstofnun svari eftirfarandi spurningum:

- 1. Teljast það réttmætir viðskiptahættir gagnvart umbj.m. að undanþiggja samkeppnisaðila greiðslu á skemmtana- og virðisaukaskatti?*
- 2. Telst yfirlýsingin frá 7. júní 1996 ólögmet takmörkun á samkeppni af hálfu stjórnvalda?"*

II.

Málsmeðferð

1.

Með bréfi, dags. 3. nóvember, óskaði Samkeppnisstofnun m.a. eftir upplýsingum um á hvaða tíma og hvar á landinu sirkus Arena hefði haldið sýningar á undanförunum árum. Einnig var óskað eftir upplýsingum um hvort starfsemin hefði fengið undanþágu frá skemmtanaskatti.

Svar barst, dags. 17. nóvember. Þar er m.a. upplýst að sirkus Arena var með sýningar í Reykjavík og á Akureyri í júlí og ágúst árið 1983, í Reykjavík, á Akureyri og Egilsstöðum í júní og júlí 1986, á ýmsum stöðum á landinu í júlí og ágúst árin 1992 og 1995 og í júní og júlí árið 1997. Sirkusinn fékk undanþágu frá skemmtanaskatti árið 1995 og skyldi ágóði af starfseminni renna til Félags nýrnasjúkra. Tap varð á starfseminni.

2.

Á fundi samkeppnisráðs, þann 11. desember 1997, var erindið afgreitt með ákvörðun ráðsins nr. 48/1997. Þar segir m.a.:

“Sá markaður sem hér um ræðir er rekstur sirkusa. Markaður er sölusvæði vöru eða þjónustu á hverjum tíma. Sirkus Arena hefur verið með starfsemi hér á landi tvo mánuði á ári, fimm sinnum, á fimmtán ára tímabili. Sirkus Ronaldo var hluti af Listahátíð í Reykjavík, sem hefur það markmið að undirbúa og

halda hátíðir í Reykjavík þar sem fram fer alhliða listkynning. Sirkusinn var með sex sýningar dagana 11. til 16. júní árið 1996. Árið 1996 var sirkus Arena ekki starfandi hér á landi.

Það er mat samkeppnisráðs að starfsemi þessara sirkusa á þeim markaði sem um ræðir, hafi ekki verið í beinni samkeppni, eins og kvartandi heldur fram, þar sem sýningar voru á mismunandi tímum. Sýningar sirkus Ronaldo á Listahátíð hafa því ekki haft áhrif á samkeppnisstöðu sirkus Arena í skilningi samkeppnislaga. Ekki eru því tilefni til afskipta samkeppnisyfirvalda af þessu máli.”

Ákvörðunarorðin eru svohljóðandi: „*Samkeppnisráð telur ekki ástæðu til þess að hafast nokkuð að í þessu máli.*“

3.

Sigurður I. Halldórsson, hdl. kærði fyrir hönd Jörundar Guðmundssonar úrskurðinn til áfrýjunarnefndar samkeppnismála með bréfi, dags. 8. janúar. Hann krafðist þess að áfrýjunarnefndin svaraði því hvort það teldust réttmætir viðskiptahættir gagnvart áfrýjanda að undanþiggja samkeppnisaðila greiðslu á skemmtana- og virðisaukaskatti og hvort yfirlýsingin frá 7. júní 1996 teldist lögmæt takmörkun á samkeppni af hálfu stjórnvalda.

Í úrskurði áfrýjunarnefndar segir m.a. að í kvörtun áfrýjanda til Samkeppnisstofnunar sem liggur til grundvallar hinni kærðu ákvörðun komi skýrt fram að óskað sé eftir afskiptum samkeppnisyfirvalda vegna meintra brota opinberra aðila gegn tveimur erlendum fyrirtækjum, Tívolí U.K. og sirkus Arena. Í hinni kærðu ákvörðun sé hins vegar einvörðungu fjallað um réttarstöðu annars fyrirtækisins, sirkus Arena, en látið ógetið um meint brot gagnvart hinu þ.e. Tívolí U.K. Við meðferð málsins hjá áfrýjunarnefnd hefur samkeppnisráð fært fram rök fyrir fyrrgreindri málsmeðferð. Hafa verður í huga þá meginreglu í stjórnslurétti að aðilar eigi rétt á að fá stjórnvaldsákvarðanir endurskoðaðar hjá æðra stjórnvaldi. Í þessu tilviki geti annar aðili málsins, Tívolí U.K., ekki notið þessa réttar þar sem lægra stjórnvald hafi ekki fjallað um mál hans. Af þeirri ástæðu verði ekki hjá því komist að leggja fyrir samkeppnisráð að taka málið til meðferðar að nýju.

Úrskurðarorð áfrýjunarnefndar eru svohljóðandi: “*Lagt er fyrir samkeppnisráð að taka málið til meðferðar að nýju.*”

III. Niðurstöður

1.

Í máli þessu er kvartað yfir ákveðnum ráðstöfunum opinberra aðila. Ef aðgerða er talin þörf geta samkeppnisyfirvöld afgreitt slík mál með tvennum hætti. Unnt er með heimild í 17. gr. samkeppnislaga að taka bindandi ákvörðun gagnvart viðkomandi stjórnvaldi ef aðgerðir þess byggja ekki á skýrri lagaheimild. Ef slík heimild er fyrir hendi kemur til greina að beina álitni til viðkomandi stjórnvalds á grundvelli 19. og 5. gr. samkeppnislaga. Beiting beggja tegunda ráðstafana er háð þeirri grundvallarforsendu að sýnt hafi verið fram á röskun á samkeppni. Það hefur kvartandi ekki gert.

Samkeppni getur aðeins átt sér stað á tilteknum markaði. Unnt er að skilgreina markaði út frá þremur sjónarhornum, þ.e. vöru- eða þjónustumarkaðurinn, landfræðilegi markaðurinn og tímamarkaðurinn. Í máli þessu er kvartað vegna sirkus Arena yfir undanþágu frá greiðslu skatta sem sirkus Ronaldo naut. Fjölleikahús þessi störfuðu aldrei á sama tíma hér á landi og hafa því ekki verið á sama tímamarkaði. Niðurfelling Reykjavíkurborgar, menntamálaráðherra og fjármálaráðherra á árinu 1996 á opinberum gjöldum og sköttum vegna sirkus Ronaldo hefur því ekki haft áhrif á samkeppnisstöðu sirkus Arena.

Í kæru til áfrýjunarnefndar kemur fram að samkeppnisráð hafi ekki fjallað um rekstur á Tívolí U.K. sem rekið hafi verið á sama tíma og sirkus Ronaldo. Í því sambandi vill samkeppnisráð benda á að fjölleikahús er staður þar sem áhorfendur sitja og fylgjast með ýmsum skemmtiatriðum, t.d. loftfímleikum, töfrabrögðum eða trúðsleik. Sú þjónusta sem veitt er í ferðatívolíum eins og Tívolí U.K. er af öðrum toga. Þar ganga neytendur um og kaupa aðgang að ýmsum skemmtitækjum, s.s. hringekjum. Að mati samkeppnisráðs er með öllu vafasamt hvort rekstur fjölleikahúsa tilheyrir sama þjónustumarkaði og rekstur ferðatívolía. Þar fyrir utan var Tívolí U.K. ekki rekið á sama tíma og sirkus Ronaldo. Sirkusinn var með sýningar dagana 11. til 16. júní 1996 en Tívolí U.K. hóf ekki starfsemi sína fyrr en 28. júní það ár. Samkeppnisráð telur því ljóst að skattaundanþága til handa sirkus Ronaldo hafi ekki haft áhrif á samkeppnisstöðu Tívolí U.K.

Kvartandi lýsir því yfir að hann muni á næstu árum reka samskonar starfsemi og hann hefur gert. Því sé honum nauðsyn að fá ótvíræð svör við hvaða

rekstrar- og samkeppnisskilyrði hann þurfi að búa. Samkeppnisráði er ljóst mikilvægi þess að fyrirtæki hafi sem gleggstar upplýsingar um samkeppnisskilyrði á viðkomandi markaði. Kvartandi hefur hins vegar ekki sýnt fram á það í þessu máli að aðgerðir viðkomandi stjórnvalda hafi raskað samkeppni eða fyrirhugað sé að grípa til aðgerða sem hamla kunna samkeppni. Sökum þessa eru ekki skilyrði að lögum til ráðstafana samkeppnisyfirvalda.

IV.

Ákvörðunarorð:

„Samkeppnisráð telur ekki ástæðu til þess að hafast nokkuð að í þessu máli.“

[Máli þessu var áfrýjað; sjá Úrskurð áfrýjunarnefndar samkeppnismála í máli [nr. 7/1998](#)]